

10 **Samengevoegde vragen van**

- **Anja Vanrobaeys aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Het structurele kader voor telewerk" (55020228C)**
- **Nathalie Muylle aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Het kader voor telewerk" (55020684C)**
- **Björn Anseeuw aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "Het wettelijk kader voor telewerk" (55020709C)**
- **Sophie Thémont aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De omkadering van telewerk" (55020736C)**

10 **Questions jointes de**

- **Anja Vanrobaeys à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Le cadre structurel pour le télétravail" (55020228C)**
- **Nathalie Muylle à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Le cadre régissant le télétravail" (55020684C)**
- **Björn Anseeuw à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Le cadre légal relatif au télétravail" (55020709C)**
- **Sophie Thémont à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "L'encadrement du télétravail" (55020736C)**

10.01 **Anja Vanrobaeys** (Vooruit): Mevrouw de voorzitter, mijnheer **10.01** **Anja Vanrobaeys** (Vooruit):

de minister, het is vandaag Nationale Telewerkdag in het kader van de Week van de Mobiliteit.

Mijn vraag dateert al van vroeger, maar ondertussen zijn een paar nieuwe cijfers naar buiten gekomen, onder andere van de FOD Mobiliteit, waaruit blijkt dat er dubbel zoveel telewerkers zijn dan voor corona. Er is dus duidelijk daardoor wel een versnelling geweest.

Zes op tien bedrijven zijn bereid hybride te werken. Ongeveer negentig procent van de bedrijven wil wel verder inzetten op telewerken.

Wat mij bij diezelfde cijfers echter opviel, is dat slechts zowat 33 % van de bedrijven op dit moment een echt telewerkbeleid voert.

Ik kom nu terug op mijn vraag.

De externe preventie- en gezondheidsdiensten stellen dat tijdens corona mensen stress hadden door het telewerken. Echter, eind augustus en begin september beginnen de mensen zich af te vragen hoe een en ander zal worden georganiseerd op de werkvloer en of een en ander goed zal verlopen. Zij vragen zich af of het wel voldoende omkaderd is.

Daarom heb ik de hiernavolgende vragen.

U hebt de sociale partners gevraagd een en ander te evalueren. Ik weet dat er hoorzittingen zijn geweest in de Nationale Arbeidsraad. De bedoeling is echter wel om met die hoorzittingen iets te doen. Tegelijkertijd zien wij ook dat het op de werkvloer vooruitgaat en dat de zaken zich ontwikkelen. Veel mensen doen zonder al te veel omkadering verder met het telewerk.

Wat is de timing? Hebt u een timing opgelegd? Wat is uw vraag geweest aan de sociale partners? Hebt u een timing opgelegd aan de sociale partners?

Tegen wanneer mogen wij ter zake initiatieven verwachten, zodat het telewerk in goede omstandigheden verder kan worden ontwikkeld?

De **voorzitster**: Mevrouw Muylle zit in een andere commissie. Haar vraag nr. 55020684C vervalt.

10.02 Björn Anseeuw (N-VA): Mevrouw de voorzitster, mijnheer de minister, het is vandaag ook Wereld Alzheimer Dag. Het is ook de Nationale Dag van de Vrede. Er zijn heel veel 'Dagen' vandaag, allemaal op dezelfde dag. Daarover gaat het hier echter niet.

Alle gekheid op een stokje, wij hebben vóór de zomer met verschillende leden al gevraagd naar een nieuw structureel kader voor telewerk, dat een nieuwe plaats krijgt in het nieuwe normaal.

U hebt toen verteld dat bedrijven voorlopig moeten terugvallen op de bestaande regelingen en op eventuele akkoorden die in dat kader waren gesloten. Voor heel veel kleinere bedrijven is telewerken echter een nieuw gegeven en zullen de bestaande regelingen rond telewerk

Nous célébrons aujourd'hui la journée nationale du télétravail. Les télétravailleurs sont actuellement deux fois plus nombreux qu'avant la pandémie. Or à peine 33 % des entreprises ont développé une véritable politique en la matière. Durant la crise sanitaire, il semble que le télétravail a été une source de stress pour de nombreux travailleurs. Le ministre a demandé une évaluation aux partenaires sociaux.

À quelle échéance? Quand pouvons-nous espérer des initiatives dans ce domaine?

La **présidente**: Mme Muylle siège dans une autre commission, sa question n° 55020684C est supprimée.

10.02 Björn Anseeuw (N-VA): Nous avons demandé un cadre structurel pour le télétravail dès avant l'été. Le télétravail est une nouvelle donnée pour de nombreuses petites entreprises. Elles ne peuvent pas s'appuyer sur des réglementations existantes.

Le ministre lui-même a également estimé au cours de l'été dernier que la réglementation actuelle devait à tout le moins être mise à

minstens een update nodig hebben.

Daarmee was ook u het vóór de zomer eens. Eind juli verzekerde u dat de Nationale Arbeidsraad een evaluatie zou uitvoeren om na te gaan welke initiatieven er nodig waren om het regelgevend kader te actualiseren. U verwachtte de resultaten van die besprekingen in de loop van deze maand.

Wat is de stand van zaken over de nieuwe regeling rond telewerk?

Zal de bijsturing van de telewerkregeling van kracht worden op het ogenblik dat de tijdelijke maatregelen voor telewerk in het kader van de coronacrisis eindigen? Daarmee kom ik deels terug op een vraag van daarnet, waarbij er nog geen akkoord was over de verlenging van een aantal maatregelen die wel zouden plaatsvinden in het kader van corona.

10.03 Sophie Thémont (PS): Monsieur le ministre, cette crise dure depuis un an et demi. Le télétravail s'impose de façon permanente. Nombreux sont les employeurs et les travailleurs qui cherchent à instaurer un équilibre entre le travail en présentiel et celui qui est pratiqué à domicile. Si le télétravail est perçu comme une solution offrant une meilleure qualité de vie, ainsi qu'une meilleure productivité, il importe de ne pas développer de cadre rigide et non adapté aux situations personnelles de chaque travailleur. La pandémie a ainsi mis en lumière la difficulté pour certains parents de travailler à domicile, mais aussi pour ceux qui ne disposent pas d'une pièce calme afin de pouvoir se concentrer.

Une étude récente de SD Worx met également en avant l'importante augmentation du nombre d'absences de moyenne durée des moins de 25 ans, liée notamment au manque d'interactions sociales essentielles en début de carrière.

Monsieur le ministre, une approche personnalisée du télétravail, adaptée selon les besoins des employeurs, mais aussi - et surtout - des travailleurs pourrait constituer une bonne manière d'appréhender le télétravail de demain. Voici quelques mois, sans doute en décembre dernier, vous nous aviez même informé avoir demandé aux partenaires sociaux de mener une évaluation du cadre relatif au télétravail. Des pistes de réflexion ont-elles déjà été explorées? Leur avez-vous demandé de réserver une attention particulière à certains publics cibles, dont les jeunes en début de carrière?

10.04 Pierre-Yves Dermagne, ministre: Mesdames et messieurs les députés, les travaux d'évaluation du cadre existant pour le télétravail sont en cours depuis juin dernier, ainsi que vous l'avez rappelé chacun. Ils ont débuté par des auditions d'experts de chaque région et spécialisation.

La dernière réunion relative au télétravail au sein du Conseil National

jour. Il a annoncé que le Conseil National du Travail examinerait quelles initiatives seraient nécessaires pour actualiser le cadre réglementaire. Y est-on parvenu? La réglementation concernant le télétravail sera-t-elle adaptée lorsqu'il sera mis fin aux mesures temporaires relatives au télétravail dans le cadre de la crise du coronavirus?

10.03 Sophie Thémont (PS): In het licht van de crisis zoeken werkgevers en werknemers een evenwicht tussen werken op kantoor en werken thuis. Telewerk biedt voordelen, maar men moet ervoor waken dat er een strak kader gecreëerd wordt dat niet aangepast is aan de persoonlijke situatie, want de aanwezigheid van kinderen of een kleine woning kan een probleem vormen.

Uit een studie van SD Worx blijkt dat de afwezigheden van gemiddelde duur onder werknemers van jonger dan 25 jaar fors zijn toegenomen als gevolg van het gebrek aan sociale contacten in de beginfase van de loopbaan.

Een aanpak op maat voor het telewerk, die afgestemd is op de behoeften van de werkgevers en de werknemers zou de oplossing voor de toekomst zijn. Werden er naar aanleiding van uw verzoek aan de sociale partners om het kader voor telewerk te evalueren, denksporen verkend? Hebt u hun gevraagd aandacht te besteden aan bepaalde doelgroepen, zoals de jongeren?

10.04 Minister Pierre-Yves Dermagne: De evaluatiewerkzaamheden zijn in juni van start gegaan met hoorzittingen met experts uit elk Gewest en voor elke specialisatie.

du Travail s'est déroulée le 16 septembre dernier. Début juin, j'ai informé les partenaires sociaux que j'attendais pour septembre les résultats du travail entrepris par le CNT. Je les attends donc pour la fin du mois.

Mijnheer Anseeuw, op het einde van de maand verwacht ik de evaluatie van de Nationale Arbeidsraad.

Une attention particulière est demandée pour la dimension du genre et l'impact du télétravail sur la considération vie privé-vie professionnelle.

Het is nog niet helemaal duidelijk wat de precieze impact is van de beslissingen van het Overlegcomité op cao 149 over het door de overheid verplicht of aanbevolen telewerk, aangezien deze aanbeveling in principe is weggefallen, behalve voor Brussel en nu voor Luik. Op het Brusselse grondgebied en in Luik blijft de cao normaal gezien dan ook van toepassing. Bovendien is het belang van structureel telewerk, zoals geregeld door cao 85, sterk toegenomen. Het is duidelijk dat een actualisering van de omkadering voor telewerk heel urgent is. Daarnaast zijn er nog verschillende belangrijke wetten en cao's van toepassing op telewerk, zoals de welzijnswet werknemers en de codex over het welzijn op het werk, cao 72 rond stressvoorkomingsbeleid, de wet over het overleg in de onderneming rond de deconnectie en de digitalisering, de wetgeving en cao's 5 en 39 over het ondernemingsoverleg, evenals cao 81 en de nationale en EU-wetgeving rond de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Naast de evaluatie van de tweede cyclus pilootprojecten rond de primaire preventie van burn-out die dit najaar zal worden voortgezet, wordt in overleg met de Nationale Arbeidsraad ook een wettelijk kader uitgewerkt voor het opstarten van projecten rond innovatieve arbeidsorganisatie. Die projecten zouden in 2022 moeten worden gelanceerd en kunnen onder andere gericht zijn op de organisatie van telewerk, met inbegrip van het mentale welzijn van de telewerkers.

10.05 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mijnheer de minister, ik kijk samen met u uit naar het einde van de maand. Dat geldt evenzeer voor de vele werknemers en hun werkgevers die zich ongetwijfeld afvragen hoe het nu concreet verder moet met telewerk.

U antwoordt dat alle wetgeving en alle cao's van toepassing blijven voor de telewerkers. Maar er is toch nood aan een duidelijk structureel kader. In de praktijk is er nog al te vaak geen telewerkvergoeding en wordt er niet voorzien in omkadering op onder andere ergonomisch vlak of op het vlak van het geestelijk welzijn. Grotere bedrijven hebben meestal wel een beleid ter zake, terwijl

De jongste vergadering van de NAR in verband met telewerk dateert van 16 september. In juni heb ik de sociale partners geïnformeerd dat ik de resultaten van het werk van de NAR tegen september inwachtte.

J'attends l'évaluation du Conseil National du Travail d'ici la fin du mois.

Er wordt bijzondere aandacht gevraagd voor het genderspect en de impact van het telewerk op het evenwicht tussen het werk en het privéleven.

L'impact précis des décisions du Comité de concertation sur la CCT n° 149 relative au télétravail, obligatoire ou recommandé par le gouvernement, n'est pas encore connu, dès lors que cette recommandation a, en principe, été levée sauf à Bruxelles et à Liège. De plus, l'importance du télétravail structurel, tel que régi par la CCT n° 85 a considérablement augmenté. L'encadrement du régime doit être très rapidement adapté. D'autres lois et CCT importantes règlent, par ailleurs, le télétravail, tant aux échelons national qu'européen. Outre la poursuite de l'évaluation des projets pilotes en matière de prévention du burn-out, un cadre légal est également en chantier en collaboration avec le Conseil National du Travail pour des projets axés sur une organisation innovante du travail. Ceux-ci devraient être lancés en 2022 et peuvent aussi porter sur l'organisation du télétravail.

10.05 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Beaucoup se demandent comment doit s'organiser concrètement le télétravail. Il faut un cadre structurel clair, avec une indemnité de télétravail et un encadrement sur le plan ergonomique notamment. Les petites entreprises ne savent souvent pas comment s'y prendre.

kleinere bedrijven vaak niet weten hoe ze daarmee moeten beginnen. Daar zien we toch wel mogelijkheden tot verbetering. Een duidelijk kader zou een en ander alvast kunnen verhelderen.

Voor ons is het klaar: wij hechten groot belang aan het vrijwillig karakter van telewerk, de onkostenvergoeding, het recht op onbereikbaarheid en de aandacht voor het mentaal welzijn. Vandaar ook mijn vraag hoe telewerk een plaats zou krijgen in de burn-outprojecten. Het stemt mij zeker tevreden dat niet alleen de burn-outprojecten worden voortgezet, maar dat in het kader van innovatieve werkorganisatie er middelen komen voor telewerk en aandacht voor het mentaal welzijn van de werknemer. Al die maatregelen kunnen ervoor zorgen dat telewerk er niet alleen is voor de happy few, maar toegankelijk voor elke werknemer.

10.06 Björn Anseeuw (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Samen met de collega's kijk ik uit naar de maatregelen die op tafel komen. We hoeven mekaar ongetwijfeld niet te overtuigen van het belang van een goede telewerkregeling. Het voorbije jaar zijn heel veel werknemers bijzonder flexibel geweest, ook al leenden de omstandigheden thuis zich niet altijd tot telewerken. Werknemers hebben mijns inziens zeker recht op een goede regeling, die toekomstgericht is.

10.07 Sophie Thémont (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie pour votre réponse. Il faudra effectivement avoir un cadre vraiment structuré pour les télétravailleuses et les télétravailleurs. Comme dit préalablement, certains n'ont pas le matériel informatique adéquat ni le logement adéquat pour pouvoir faire du télétravail. À un moment donné, il faudra être attentif au bien-être des travailleuses et des travailleurs, et surtout au droit à la déconnexion et à la dimension du genre.

Je reviens sur le droit à la déconnexion car, quand on est chez soi, quel que soit l'endroit, on prend peut-être son ordinateur tous les soirs à des heures impossibles. Il faut pouvoir faire la distinction entre la vie privée et la vie professionnelle. Nous attendrons donc la suite des réunions que vous aurez prochainement. Si j'ai bien compris, le CNT a eu lieu le 16 septembre 2021.

10.08 Pierre-Yves Dermagne, ministre: La dernière réunion s'est tenue jeudi dernier, le 16 septembre 2021.

10.09 Sophie Thémont (PS): Je vous remercie.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

Je suis ravie que les projets de lutte contre le burn-out se poursuivent, que des ressources soient dégagées pour le télétravail et qu'on accorde de l'attention au bien-être mental du travailleur.

10.06 Björn Anseeuw (N-VA): J'attends avec impatience les mesures. Nous sommes tous convaincus de l'importance d'un régime de télétravail efficace et axé sur l'avenir.

10.07 Sophie Thémont (PS): Er is een gestructureerd kader nodig voor de telewerkers. Sommigen beschikken niet over het goede ICT-materiaal of over een aangepaste woning. Men moet oog hebben voor het welzijn van de werknemers, het afmeldingsrecht en het genderspect. We zullen het vervolg van de vergaderingen afwachten. De vergadering van de NAR heeft op 16 september 2021 plaatsgevonden.